

דורות ההמשך
נושאי מורשת השואה והגבורה

מידעון עמותת דורות ההמשך

מס' 11

גיליון פסח, ניסן תש"ף - אפריל 2020

חברים ועמיתים יקרים, שותפינו לדרך

הנהלת עמותת דורות ההמשך מבקשת לאחל לכולכם

פסח כשר ושמח

ולקוות שבשנה הבאה נוכל לחגוג את החג כפי שחגגנו אותו תמיד

חג הפסח כבר כאן ועמו האביב

בדרך כלל מדובר על תקופת התחדשות והתרעננות, אחרי חורף מרובה גשמים, אבל לצערנו, בימים אלה אנו חווים תופעה שלא התרחשה בעולמנו מעל למאה שנים – מגפת הקורונה.

בתפילות הימים הנוראים אנו מבקשים מהאל שלא ימיט עלינו מגפות, אבל למען האמת זו הפעם הראשונה שאנו נתקלים ומבינים מהי מגפה וכמה חסרי אונים אנחנו מול נגיף קטן פרויטי שמכה בנו בעוצמה ובכאב ומסרב להרפות.

במגפה הזו אנחנו בני ה-60 פלוס מוגדרים כקבוצת סיכון, יושבים בבידוד בבתינו ואסור לנו להיחשף לילדינו ולנכדינו. למרות החרדה שלא מרפה, אנחנו לא שוכחים להיות חיוניים גם בעת צרה כזו, רובנו, אני משערת, עושים מאמצים גדולים כדי לא לשקוע ולא לשקוט על השמרים, אלא להיות פעילים, מי בלימוד, מי בספורט ומי בבישול, או הכל ביחד, בעיקר אנו נושאים מבטנו לעתיד, ליום שבו יפתחו השערים לרווחה ונצא החוצה, ניפגש עם חברים וידידים, נשמח בחתונות ובבר מצוות ונהנה מהעולם החדש, שלבטח יצמח מהמגפה הנוראה הזו ומי יודע אולי גם ייהפך לטוב יותר.

השנה נאלצנו לבטל את האירוע החשוב ביותר לעמותה לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה. לאחר שתכננו להזמין אתכם להצגה בתיאטרון הבימה בשם "מצדה 1942" – על קורות תיאטרון בגטו ורשה, ולקיים גם טקס זיכרון. אבל התיאטרון נסגר, הבידוד נכנס לתוקף ולא הייתה אפשרות להמשיך בתוכנית. רצינו לסיים את שנת הלימודים המרתקת במסגרת "הבמות ללימודי השואה" בכל אחד מארבעת סניפינו, ולצערנו בשל תקנות החירום נאלצנו לבטל הכל. היו באמתחתנו עוד פרויקטים למענכם, אבל המגפה הכריחה אותנו להחליף פאזה ולהבין שמעתה ואילך אנחנו נעשה רק מה שאפשר לעשות מתוך הבית, כמו שבועדאי רבים מכם עושים כרגע. למזלנו, בתקופה הזו הזדמנו לנו פתרונות דיגיטליים שמוציאים אותנו מדל"ת אמותינו, ומאפשרים לנו להמשיך לתפקד גם בעת הזו.

המידעון הזה מגיע אליכם ממש בערב ליל הסדר, אותו לצערנו, נצטרך כולנו לחגוג השנה קצת אחרת ממה שהורגלנו אליו מאז ילדותנו. אבל אני מאמינה שנעשה זאת עדיין עם המון שמחה והנאה, ואולי גם בעזרת ה-zoom שבאמצעותו תוכלו לפחות לפתוח את הערב המסורתי הזה ביחד עם ילדיכם ונכדיכם.

ומיד אחרי הפסח יגיעו ימי הזיכרון.

במידעון הזה אנו רוצים להביא לידיעתכם כמה מהדברים שנעשה, למרות הכל, לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה, במגבלות הקורונה.

בראש ובראשונה אירוע מרכזי שישודר בפייסבוק בנושא :

ערבות הדדית יהודית בשואה – ארגונים ויחידים פועלים להצלת אחיהם

ברצוני להודות לחברי הוועד המנהל, ליו"ר הסניפים ולחברים ממועצת הפעילים על פעילותם במסגרת הפרויקטים השונים והמיוחדים של העמותה, למזכיר העמותה רפי שפירא על עיצובו ועימודו של המידעון הנוכחי ועל עבודתו היעילה, הנעשית בצניעות רבה כל ימות השנה וביחוד בתקופה זו שלפני יום הזיכרון לשואה ולגבורה.

כמו כן אני מבקשת להודות ליד ושם, לוועידת התביעות ולמשרד לשוויון חברתי על התמיכה הכספית שהם מעניקים לנו, המאפשרת לעמותה לפעול למענכם בנושאים שונים, כל ימות השנה.

ולבסוף ברצוני להודות לחברינו שתומכים בנו ו"מצביעים ברגליים" באירועים, בקורסים ובסדנאות שלנו.

ושוב, חג שמח ובריאות

בברכה,

בילי לניאדו

יו"ר עמותת דורות ההמשך

מה במידעון

השנה – אירוע מרכזי בפייסבוק לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה בנושא ערבות הדדית יהודית בשואה
נגיף הקורונה שהשתלט על המדינה פגע בתוכניות שהיו לנו לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה השנה, ובמקום לקיים אירוע פומבי החלטנו לקיים אירוע שישודר בפייסבוק וישתף את חברינו היושבים בבתיים בשל הסגר.
[לפרטים על האירוע לחצו כאן](#)

"התכנסות ליום השואה", הסיפור האישי שלנו ו"זיכרון בסלון"
השנה נתארח ונארח מפגשי "זיכרון בסלון" ב-ZOOM באמצעות הגדת הזיכרון "התכנסות ליום השואה" ובאמצעות הסיפור האישי - שיתוף פעולה בין "עמותת דורות ההמשך", "זיכרון בסלון" ו"מכון הרטמן".
[לקריאת המאמר לחצו כאן](#)

פעילות העמותה בעקבות החלפת שמו של רחוב "גטו ורשה" ברמלה

בעקבות הודעה שנשלחה אלינו על ידי אחת מחברות העמותה על החלטת עיריית רמלה להסיר שמו של רחוב "גטו ורשה" בעיר והחלפתו בשם אחר, החליטה הנהלת העמותה למחות בחריפות ובעקבות פעילותה מול עיריית רמלה יוסב שמו של רחוב חדש בעיר לשם "מורדי גטו ורשה".
[להמשך המאמר ולצפייה בכתבה בחדשות 12 לחץ כאן](#)

יום השואה הבינלאומי 2020 – "אחרי אושוויץ"

מאות מחברינו, בני הדור הראשון, השני והשלישי, ובתוכם שישה משוררי אושוויץ ובני משפחותיהם, השתתפו השנה בכנס יום הזיכרון הבין-לאומי לקורבנות השואה, שנערך בשיתוף עם יד ושם, בהיכל ווהלין בגבעתיים.
[להמשך הכתבה, לצילומים ולסרטונים לחצו כאן](#)

פרויקט ברשת אתרי "ניוז" באזור המרכז

בימים אלה מוצגים ברשת אתרי "ניוז" באזור המרכז – כתבות וסרטונים על סיפוריהם המשפחתיים של חברי עמותת "דורות ההמשך", תושבי האזור.
[לכתבות ולסרטונים לחצו כאן](#).

חברים כותבים

דור המשך לסיפור - לקט סיפורי חברינו על משפחותיהם בתקופת השואה

לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה, אנו עומדים להוציא חוברת נוספת של סיפורים משפחתיים אישיים שכתבו חברינו.

שירים שכתבה ניצולת השואה בת שבע דגן בת ה-95, פסיכולוגית ומורה למורים וגננות, שחיברה ספרי ילדים רבים המספרים על השואה, ביניהם הספר המפורסם ביותר שלה: "צ'יקה הכלבה בגטו".
[לשירים לחצו כאן](#)

אסוציאציות ופרופורציות בימי קורונה - אסתי לי-דר
"הדברים האלו נכתבים כדי לתאר את הלך הרוח של חלק מבני הדור השני, החווים בימים אלו תחושות של פחד ובעיקר חווים אסוציאציות...."
אסתי היא מנחת סדנאות "דור המשך לסיפור" ואנאליטיקאית יונגיאנית.
[לקריאת הכתבה לחצו כאן.](#)

הלוויה ושבעה בימי קורונה – ריקי גרוברמן
"קבוצת 'דור המשך לסיפור' הייתה אתי בהלוויה" – כך מספרת ריקי גרוברמן, שחבריה לקבוצה הדליקו נרות זיכרון בביתם בשעת ההלוויה של אמה גניה קליסקי ז"ל.
[לקריאת הכתבה לחצו כאן](#)

דורות ההמשך
נושאי מורשת השואה והגבורה

הודעות שהופצו לאחרונה

1. פניה לבני הדור השלישי באמצעות חברינו ועמיתינו.
למודעה [לחצו כאן](#).

2. פניה לבני דורות ההמשך של הפרטיזנים, חברי מחתרות
ולוחמים יהודים בצבאות.
למודעה [לחצו כאן](#).

שאלון לצורך מחקר בנושא תפיסות אישיות וחברתיות במצבי חירום

פרופ' זהבית גרוס, אוניברסיטת בר-אילן, עורכת בימים אלו
מחקר חשוב בנושא תפיסות אישיות וחברתיות במצבי
חירום. המחקר מיועד לגילאי 20-90. לחוקרת יש ענין מיוחד
בבני הדור השני והשלישי, שכן מהמחקר אפשר להסיק
מסקנות חשובות לגבי דור ספציפי זה.
[לחצו כאן](#) לפרטים ולכניסה לשאלון

היום שאחרי הקורונה

מתוך שלל הסרטונים המועברים ב-WhatsApp
מצא חן בעינינו הסרטון האופטימי הזה.
[לחצו כאן](#) לצפייה בסרטון

חברים יקרים

אנו פונים אליכם בבקשה לשלם את דמי החבר לשנת 2020, שמטרתם
לסייע לפעילות העמותה גם בימים הקשים שבהם אנחנו נמצאים.
משלמי דמי החבר יזכו בהנחות לפעילויות העמותה שיתקיימו לאחר
ימי הקורונה.

דמי החבר ליחיד הם 150 ₪, לשני בני זוג 200 ₪,
לחיילים או בוגרים עד גיל 26 - 75 ₪.

למעוניינים לתרום לעמותה, יש לעמותה אישור מס הכנסה לעניין
תרומות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.

חג שמח

עמותת דורות ההמשך

[לחזרה לתפריט הראשי לחצו כאן](#)

אירוע מרכזי שישודר בפייסבוק לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה

נגיף הקורונה שהשתלט על המדינה פגע בתוכניות שהיו לנו לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה השנה, ובמקום לקיים אירוע פומבי החלטנו לקיים אירוע בפייסבוק שישתף את חברינו היושבים בבתיהם בשל הסגר.

הסגר הביתי שהוטל על התושבים, בעיקר על האזרחים הוותיקים, הניע את הנהלת העמותה לחשוב מחוץ לקופסא כדי לקיים, למרות הכל, את טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה, הטקס החשוב ביותר של העמותה המתקיים מידי שנה.

ההחלטה שהתקבלה בוועדת האירועים, ולאחר הסכמת הנהלת העמותה, הייתה לקיים אירוע בפייסבוק תחת הכותרת:

ערבות הדדית יהודית בשואה – ארגונים ויחידים פועלים להצלת אחיהם

מדובר בטקס הדלקת נרות וירטואלי על ידי שישה בני דורות ההמשך של יחידים או נציגי מחתרות ופרטיזנים, שפעלו להצלת אחיהם בשואה. כל אחד מהמדליקים יספר באמצעות סרטון, סיפור אישי על המציל שהיה אחד מהוריו או קרוב משפחתו. בתחילת הסרטון ידליק בן הדור השני נר וירטואלי לזכר המציל וחבריו למאבק.

האירוע יחל בדברי פתיחה של יושבת ראש העמותה ובאמירת "נזכור" של העמותה, לאחר מכן יתקיים טקס הדלקת הנרות בצורה וירטואלית ויוצגו הסרטונים, כשביניהם ישולבו שירים.

האירוע, שמתקיים בשיתוף יד ושם ובסיועו, יוקרן ביום הזיכרון לשואה ולגבורה – 21 באפריל 2020, בשני מועדים: בשעה 11:00 ובשעה 18:00.

אנו נפיץ את דבר האירוע לכל חברי העמותה ועמיתיה וכן לקבוצות ולדפים של ארגונים העוסקים בנושא השואה באמצעות הפייסבוק, במטרה להגביר את מספר הצופים באירוע.

כדי לצפות באירוע ישלח קישור עם הנחיות לקראת מועדי ההקרנה.

ועדת האירועים, שבנתה את הקונספט ואת התכנים, הטילה על שני חברי העמותה, יוסי פולק, מנהל אתר "דורות ממוריאליין" וליאו תנא עורך וצלם, להפיק את האירוע.

אנו מקווים שכולכם תהיו עמנו בפייסבוק בעת השידור. בהצלחה לוועדת האירועים, למפיקי האירוע ולכולנו.

התכנסות בסלון

השנה נתארח ונארח מפגשי "זיכרון בסלון" ב-ZOOM באמצעות הגדת הזיכרון "התכנסות ליום השואה" ובאמצעות הסיפור האישי – שיתוף פעולה בין עמותת דורות ההמשך, זיכרון בסלון ומכון הרטמן.

אנו שמחים להודיעכם כי השנה נוצר שיתוף פעולה בין עמותת דורות ההמשך, מכון הרטמן וזיכרון בסלון, בנושא מפגשי "זיכרון בסלון" ביום הזיכרון לשואה ולגבורה. "מצב הקורונה" בעולם מחייב אותנו השנה לעבור למפגשים דיגיטליים ב-ZOOM, כשמטרת כולנו היא לא לוותר על הפרויקט הנפלא של מפגשי הסלון, שבמהותו מחייב התכנסות, ולו קטנה, שכידוע בימים אלה לא ניתן לקיימה. יחד עם זאת חשוב לנו להמשיך ולהנציח את זיכרון השואה. לכן החלטנו לחבור יחדיו ולהציע במפגשי ה-ZOOM של "זיכרון בסלון" לערוך גם מעגל שיתופי של "התכנסות ליום השואה" וגם לספר סיפור אישי על ידי בני דורות ההמשך של העמותה.

מצורף קישור להודעה שאנו מפרסמים לכל חברינו ביניהם לבוגרי "דור המשך לסיפור" וקוראים להם לתת כתף, להנחות את "הגדת ההתכנסות" המקוצרת, המותאמת למפגש דיגיטלי ו/או גם לספר את הסיפור. ישנה גם אפשרות רק להתארח במפגש דיגיטלי כזה. אנחנו מצידנו מזמינים את אלה מאיתנו שעדיין לא התנסו ב"התכנסות" או בסיפור, להכשרות ב-ZOOM, שתערכנה בחוה"מ עפ"י הרשמה מראש. אנו קוראים לכם, חברינו, להיענות לקריאתנו, גם אם אתם חשים שהמשימה לא קלה לכם, כי זו מחויבותנו כבנים להורינו ניצולי השואה. חשוב לדעת שאת כל הצד הטכני של המפגשים יעשו עבורנו מתנדבים של זיכרון בסלון. לכניסה להזמנה ולקישור לשאלון בהזמנה לחצו כאן. מחכים לתשובותיכם.

האחריות לזכור לזכור באחריות

מאות מחברינו, בני הדור הראשון, השני והשלישי, השתתפו השנה בכנס יום הזיכרון הבין-לאומי לקורבנות השואה, שנערך ב-27 לינואר בשיתוף עם יד ושם, בהיכל ווהלין בגבעתיים.

"אחרי אושוויץ"

במלאת 75 שנים לשחרור המחנה - 27 בינואר 1945

לייחודיותו של המחנה, למשמעותו הסמלית ולשורדיו, הקדשנו את כל הנושאים שהועלו בכנס זה.

האירוע החל בדברים שאמרה יו"ר העמותה בילי לניאדו, בתה של שורדת אושוויץ, באמירת ה"נזכור" על ידי חברת הוועד המנהל יפה שלזינגר, גם היא בתה של שורדת אושוויץ, ובהמשך בטקס הדלקת נרות על ידי ששה מבין הניצולים האחרונים של אושוויץ שחיים עמנו היום: מרים רביד, משה דגן, אסתר מירון, שמואל בלומנפלד, לילי גמבוש וצבי דריו.

לאחר טקס האזכרה האזנו לראיון מיוחד מוקלט עם היסטוריון השואה החשוב ביותר בימינו: פרופ' יהודה באואר שדיבר על המשמעויות השונות שיש לאושוויץ כסמל הרוע וכמסר לדורות הבאים, וכן על חשיבות המחקר במאבק נגד הכחשת השואה. מיכאל טל, אוצר אוסף החפצים ביד ושם, סיפר את סיפורם של חפצים מאושוויץ שנמסרו ליד ושם.

חברת הוועד המנהל דבי מורג, שהיא צלמת אומנותית, הציגה את המיזם האומנותי המרגש שלה "בלתי מחיק" המציג את נושא ההעברה הבין-דורית של הזיכרון הפרטי והזיכרון הקולקטיבי, כפי שהוא משתקף בתמונות שצילמה, המתארות 13 נשים, בנות הדור השני שאחד מהוריהם היה באושוויץ.

בהמשך האירוע קיימה חברת הוועד המנהל, מלה מאיר, שיחה מרגשת עם שני שורדי אושוויץ בני למעלה מ-90 שנה: צבי דריו מסלוניקי יוון ואסתר מירון מהונגריה, שסיפרו בהתרגשות רבה על החוויה הטראומטית האישית שלהם בהגיעם ברכבות המשא לאושוויץ ועל מה שקרה להם שם.

האירוע הסתיים בהצגת יחיד של השחקן הכותב והבמאי איציק אבל בשם "לחיות שעה אחת אחרי היטלר" שמתבססת על ספרו של העיתונאי נח קליגר ז"ל ועל סיפורו האיש

של אביו כאסיר אושוויץ.

האירוע שאותו הנחתה חברת

הוועד המנהל טובה לשם,

לווה בשירתם של זמרי הפרויקט

"ששה מיליון אחים – דור שלישי":

שחר יוסף, דניאל כהן ורותם גלינסקי

ובסרטים דוקומנטאריים על אושוויץ.

לקישור לסרטי האירוע [לחצו כאן](#)

לקישור לצילומי האירוע [לחצו כאן](#)

פעילות העמותה בעקבות החלפת שמו של רחוב "גטו ורשה" ברמלה

בעקבות הודעה שנשלחה אלינו על ידי אחת מחברות העמותה על פעילות של עיריית רמלה להסרת שמו של רחוב "גטו ורשה" בעיר והחלפתו בשם אחר, הנהלת העמותה החליטה למחות בחריפות ובעקבות פעילותה מול עיריית רמלה יוסב שמו של רחוב חדש בעיר לשם "מורדי גטו ורשה".

במוצאי שבת ה-15.2.20, כחודש לפני מועד בחירות ג' - החלו הטלפונים הניידים לתקתק: חברת עמותה מלוד הפנתה את תשומת לב הוועד המנהל לעובדה שעיריית רמלה החליטה לשנות את שמו של רחוב "גטו ורשה" בעיר לרחוב "חזון עובדיה" וכי טקס הסבת השם החדש של הרחוב עומד להתבצע כבר ביום ראשון לפנות ערב.

חברת הוועד רחל רוזנשטיין נכנסה לאתר העיריה ומצאה שם את הפרוטוקולים של ועדת השמות בעירייה, שלפיהם כבר בשנת 2018 החליטו חברי הוועדה להסב את שם רחוב "גטו ורשה" לרחוב "גולדה מאיר" ולאחר מכן, לאחר לחץ של דרי הרחוב וגורמים פוליטיים הוחלט לשנות את שמו ל"חזון עובדיה". ביום ראשון בבוקר ניסה חברנו חיים פישגרונד לוודא האם נכון שהטקס אכן עומד להתקיים באותו ערב והסתבר שזו עובדה מוגמרת. מיהרנו לשלוח לראש עיריית רמלה, מר מיכאל וידל, את מחאתנו החריפה (ניתן לצפות במכתבנו בקישור) ודרשנו ממנו להחזיר את שם הרחוב לקדמותו באופן מידי על מנת לא לפגוע בזיכרון השואה. במקביל פנינו לערוץ 12 שמיהרו לשלוח כתבים למקום הטקס וגם ראינו אותנו בנושא. בעקבות המכתב מיהר ראש העיריה להתקשר אל יושבת ראש העמותה בילי לניאדו, להתנצל על מה שנעשה ולהסביר כי עכשיו אין ביכולתו לשנות דבר אבל הוא הבטיח להזמין אותנו לעירייה אחרי הבחירות כדי שנאתר יחדיו בשכונה החדשה נווה בגין את הרחוב המתאים לשם "מורדי גטו ורשה".

מיד לאחר פורים הוזמנו יו"ר העמותה בילי לניאדו וחברי הוועד המנהל רחל רוזנשטיין ויחיאל נרקיס, למשרדו של ראש העיריה לישיבה, בה השתתפו מנכ"ל העיריה, אדריכל העיר ודובר העיריה וכן תושבים העוסקים באוכלוסיית ניצולי השואה בעיר. יצאנו לסיור בשכונות החדשות שם הראה לנו ראש העיר רחוב רחב ידיים המוביל לשכונת נווה בגין החדשה שאת שמו הוא הציע להסב לרחוב "מורדי גטו ורשה" ואילו את הכיכר שלידו הוא הציע להסב לכיכר מרדכי אנילביץ'.

זמן קצר לאחר הסיור קיבלנו הודעה מלשכת ראש העיריה כי ההצעות שהוצעו בסיור, הועלו בפני ועדת השמות של העיר, שאישרה אותן פה אחד, ונאמר לנו כי נוזמן לטקסים להסבת שמות הרחובות במועד מאוחר יותר. בישיבה בלשכת ראש העיריה הביעו נציגי העמותה נכונות לסייע לעיריית רמלה בנושא הנצחת השואה והחינוך בתחום ואנו מתכננים להיות בקשר עם אותם תושבים, שפגשנו בלשכת ראש העיר, כולם בני הדור השני, שפועלים בתחומים אלה בעיר.

בהמשך לפעילות זו מתכננת הנהלת העמותה לפנות לכל ראשי הרשויות המקומיות במטרה לשכנע אותם לפעול להנצחת זיכרון השואה באמצעות מתן שמות בנושאי השואה לרחובות ולכיכרות ברשויות השונות.

מצורפים בהמשך חילופי המכתבים בינינו לבין ראש עיריית רמלה וההודעה בדבר הסבת השמות בנווה בגין.

[לכתבה בערוץ 12](#), לחצו כאן.

יום ראשון 16 פברואר 2020

לכבוד

מר

ראש עיריית רמלה

מר מיכאל וידל

שלום רב,

הנדון: מחאה חריפה על החלפת שם רחוב "גטו ורשה" בעיר לשם אחר

ודרישה מהעירייה לשנות בדחיפות את החלטתה

עמותת דורות ההמשך – נושאי מורשת השואה והגבורה – המאגדת את דורות ההמשך של שורדי השואה בישראל – מבקשת להביע בפניך מחאה חריפה על החלטתה של מועצת עיריית רמלה בישיבתה במאי 2019, לשנות את שמו של רחוב "גטו ורשה" בעיר לרחוב "חזון עובדיה".

לצערנו, ההודעה על כך הועברה אלינו על ידי תושבים בני דורות ההמשך. רק בסופשבוע, והבוקר בעקבות בירורינו בעירייה נודע לנו כי ההחלפה עומדת להתבצע עוד היום.

בראשית דברינו אנו רוצים להדגיש כי אין לנו שום דבר נגד הנצחת שמו של הרב עובדיה יוסף בעיר, אבל זיכרון השואה והנצחתה הם מבחינתנו מחויבות ראשונה במעלה של העם הישראלי במטרה למלא את הצו שהורישו לנו נספי השואה ושורדיה – לזכור ולא לשכוח.

ברחבי הארץ אין מספיק רחובות המנציחים נספים, ניצולים, אירועים בשואה, יהודים שהצילו יהודים אחרים וכו'. ציפיתנו מהרשויות היא להרבות בהנצחה כזו למען הדורות הבאים ולא לצמצם אותה ובוודאי לא להחליף שמות של רחובות שכבר מנציחים את מאורעות השואה בשמות אחרים. לדעתנו, אין לכך כל הצדקה ומה שעושה עיריית רמלה היום בנושא הוא מעשה חמור של זלזול בזכר השואה. ואנו מבקשים את התערבותך לביטול הנושא.

**כבני דורות ההמשך מעסיקה אותנו מאד המורשת שתועבר לדורות הבאים.
ההחלטה להסיר את השם "גטו ורשה" מרחוב בעיר רמלה – מהווה מבחינתנו מסר
שלילי מאד לדור הצעיר בכלל וברמלה בפרט.
אנו דורשים מעיריית רמלה לשנות באופן מיידי את החלטתה ולהחזיר את הרחוב
לשמו המקורי "גטו ורשה" ובמקביל למצוא חלופה מתאימה יותר להנציח את זכרו של
הרב עובדיה יוסף, שאין לנו ספק כי לו ניתן היה לשאול אותו לדעתו הוא היה מביע את
התנגדותו לשינוי כזה.
עמותת דורות ההמשך תמשיך לעקוב אחרי פעילות עיריית רמלה וכל שאר הרשויות
המקומיות בנושא זה ולא תאפשר זלזול בוטה בזכר השואה, נספיה ושורדיה שכבר
רבים מהם אינם עמנו.**

בכבוד רב

בילי לניאדו

יושבת ראש העמותה

בשם חברי הוועד המנהל

עותקים:

חיים ביבס יו"ר מרכז השלטון המקומי

ממשלת ישראל משרד הפנים

From: billie@dorot-hemshech.org.il
Sent: Thursday, March 12, 2020 11:11 PM
To: מיכאל וידל
Subject: FW: תודה

למר מיכאל וידל
ראש עיריית רמלה

שלום רב,
ראשית ברצוננו להודות לך מקרב לב על הפגישה הלבבית אתך ועם אנשי לשכתך, שהתקיימה
אתמול (11.3.20) בעקבות פרשת החלפת שמו של רחוב "גטו ורשה" בשם "חזון עובדיה".
בפגישה הבטחת לנו כי השם "מורדי גטו ורשה" יונצח על הרחוב המוביל לשכונת נווה בגין בעיר. כמו
כן סיכמנו בינינו להמשיך בשה"פ בנושא הנצחת השואה בעירך ביחד עם תושבי העיר העוסקים
בהנצחה ובסיוע לניצולים בעיר.
שמחנו לסייר אתך ועם אנשיך בשכונת נווה בגין בעיר ולאתר את הרחוב שאתה מציע להנציח
באמצעותו את "מורדי גטו ורשה".
כמו כן לקחנו לתשומת ליבנו כי מעבר לכיכר שכבר הוחלט להנציח באמצעותה את מנהיג אצ"י פאבל
פרנקל, החלטת להנציח גם את מנהיג מחתרת גטו ורשה מרדכי אנילביץ בכיכר שנמצאת
ליד הרחוב שבדעתך לקרוא על שם "מורדי גטו ורשה". כזכור חברי הוועד המנהל של עמותת
דורות ההמשך, יו"ר: בילי לניאדו וחברי הוועד: רחל רוזנשטיין ויחיאל נרקיס המליצו לך במסגרת
הסיור להנציח ברחובות השכונה גם שמות של קהילות נוספות ובראשן קהילת סלוניקי.
עמותת דורות ההמשך תמשיך לעקוב אחרי ביצוע החלטות ההנצחה ומבטיחה להיות בקשר עם
תושבי העיר העוסקים במלאכת ההנצחה, על מנת לסייע במידע ובתוכניות להגברת המודעות
לשואה, לגבורה ולתקומה בעיר.
בברכה
והרבה בריאות טובה
בילי לניאדו
יושבת ראש העמותה
בשמי ובשם חברי שהשתתפו בפגישה

From: מזל פרנקו <mazalf@ramla.muni.il>
Sent: Wednesday, March 18, 2020 10:26 AM
To: billie@dorot-hemshech.org.il
Subject: RE: תודה

בוקר טוב בילי

כפי שהבטיח ראש העיר מר מיכאל וידל
אמש הביא לוועדת שמות את אישור כיכר אנילביץ
ואת אישור שד' מורדי גטו ורשה ואכן עבר בהצבעה פה אחד!
לגבי הטכסים, נעדכן בקרוב.

הרבה בריאות לכולנו ונקווה לימים טובים יותר!

מזל פרנקו
מנהלת לשכת ראש העיר
"רמלה עיר עולם"

טלפון: 08-9771666/9

פקס: 08-9771672

דוא"ל: mazalf@ramla.muni.il

אתר עירוני: www.ramla.muni.il

חברים כותבים

שירים שכתבה ניצולת השואה בת שבע דגן בת ה-95 על תחושותיה בעקבות מגפת הקורונה.

בת שבע דגן היא פסיכולוגית ומורה למורים וגננות, שחיברה ספרי ילדים רבים המספרים על השואה, ביניהם הספר המפורסם ביותר שלה:

"צ'יקה הכלבה בגטו".

בשנה שעברה קיימו חברי העמותה ונכדיהם מפגש עם בת שבע דגן, בו לימדה אותנו כיצד לספר את סיפור השואה לילדים.

הסגר

ההסגר

מלווה מצוקה

הרגשת חנק

מה לעשות?

להציב מטרות

לחפש פתרונות

מקורות של שמחה

מלווים בצחוק

חה, חה, חה....

בצל הקורונה

עצורה

דלת הבית סגורה

איש לא דופק

איש לא נכנס

כללים חדשים

מוכתבים

מה אסור ומה מותר

מה שהיה מותר

הפך להיות אסור

אין על כך ערעור

מה שנותר

לזכור, את העיקר

משמעת לגלות

להמשיך לקוות

אסוציאציות ופרופורציות בימי קורונה - אסתי לי-זר

הדברים האלו נכתבים כדי לתאר את הלך הרוח של חלק מבני הדור השני, החווים בימים אלו תחושות, פחדים ובעיקר אסוציאציות, הקשורים בתופעת ההעברה הבינדורית הלא מילולית של טראומת השואה של הוריהם הניצולים. בימים האחרונים אני שומעת שוב ושוב, בעיקר מבוגרי סדנאות הסיפור של "דורות ההמשך" וגם מאחרים, על אסוציאציות המציפות אותם ועל היסוס ולעיתים גם בושה, לתת להם ביטוי, עקב התגובה שבה הם נתקלים: "בבקשה, שימרו על פרופורציות. אנחנו לא בשואה".

משבר הקורונה, כתופעה קולקטיבית, אינו מאפשר מתן לגיטימיות, לתחושות הפרסונליות. הוא דוחק אותן חזרה למקום המסויט ממנו באו, ודורש "פרופורציה". רבים מבני הדור השני, חווים בתקופה הזו, אסוציאציות. חלקם אף הקדימו לנבא את המאורעות, מתוך תחושות לא מודעות של מה שעלול לקרות. ימי הקורונה, מעלים ומקשרים אותם, לידע, זיכרון וחוויות, שרצו בתחתית הלא מודע שלהם והיום הם צפים ועולים משם.

הקורונה סגרה גבולות. בקצב מבעית "נסגרו השמים" ואין יוצא ואין בא. בני משפחה יקרים ש"נשארו שם", אינם יכולים לחזור עוד, ואלו הנמצאים, אינם יכולים להתאחד אתם. עובדות אלו מהדהדות את סיפורי הניצולים. את הדילמה שנכפתה על כל משפחה ומשפחה, ושכפתה על כל אחד ואחד, להחליט. האם להיפרד? האם להישאר יחד? האם נראה עוד? האם נחזור? האם נכון להילחם על סרטיפיקט, ואולי איחרנו את המועד?

נכון. זה לא אותו הדבר. יש לשמור על פרופורציות! אבל, כאשר מדובר בטרומה מועברת, חשוב להבין שהאסוציאציה יכולה לעורר חרדה, אי שקט, אך מצד שני, גם לעורר לפעולה. להיווכח שהמצב מצריך נקיטת צעדים. לא לקפוא על השמרים.

זהו צידה החיובי של האסוציאציה.

והרי עוד סיטואציה המעלה אסוציאציה. כל האנשים ששהו מחוץ לגבולות הארץ, חיכו עד לרגע האחרון על מנת לחזור. קשה מאד להיפרד מטיול נפלא. משגרה. מלימודים, מחברים. ולמרות האזהרות, ולמרות מה שכבר נראה שהולך לכיוון די ברור, תופעת ההיאחזות ברגע. בהנאה. במוכר, מונעת את החזרה.

האם זה מזכיר לנו משהו אנושי מזמן אחר? האין זה בדיוק מה שקרה לכל אלו באירופה שהתקשו לעזוב הכול ולברוח?

נכון. יש לשמור על פרופורציות. אבל, האם ייתכן שבשל כך, בן הדור השני מאתר או חש בסכנות דקה מוקדם יותר? שכן, זהו צידה החיובי של האסוציאציה. כשאנחנו מתחברים אליה מהמקום הזה, אנחנו הופכים למחודדי חושים יותר. אנחנו לגמרי ב-doing.

והסגר? גם הוא אינו משוחרר מהאסוציאציות. התחושה שניתן לעצור אותך, לתהות האם אתה "מדבק", סכנה לקולקטיב, מסתובב בחוץ בזמן העוצר? האם יש לך את המכתב המתאים המוכיח שאתה חיוני? כל אלו, ביכולתם להעיר זיכרונות מודחקים של שנאת זרים, של הרחקה, על ה"כוכב הצהוב". על סכנת חיים.

כי כל דבר הקושר אותנו להפרדה, בידוד או אובדן שליטה קולקטיבי, מביא בקלות למקום הטראומתי שהועבר מההורים הניצולים.

ושוב, נשמור על פרופורציה. אנחנו בכל זאת נטועים במציאות. אבל החוויה הקשורה למציאות הזו, יוצרת תחושת מועקה חרדה, וחשש לבטא את הדברים בפומבי, על מנת שלא להישמע מוזר או יוצא דופן.

והבידוד? כמה וכמה כתבו לי (ובאופן פרטי. על מנת שלא להיחשב לחסרי פרופורציות) שרק כעת הם מתחילים להתחבר למחבוא שבו שהו הוריהם. שנה, שנתיים. בעליות גג. במחפורות באדמה. ביערות. "איך השיגו מזון? איך החזיקו מעמד מבלי להתרחץ? מבלי ליצור קשר עם בני משפחה? חברים?

מטופלת שלי, בת 85, רופאה, שהוחבאה במשך שנתיים בעליית גג בהיותה בת שש, אמרה לי: "אני עכשיו ב-1942. אני מבודדת. מסומנת. בסכנה. משהו לא בסדר אצלי. מחפשים אותי..."

מטופלת אחרת, בת הדור השני אמרה: "זה מחזיר אותי לאימא. היא הייתה קטנה ואסור היה לה להתקרב לאימא שלה. רק לראות אותה מרחוק. כדי שלא ידעו שיש ביניהן קשר..."

ועדיין לא נגענו בנושא האוכל. ובחרדה ממחסור. מאבדן הביטחון הכלכלי.

ועדיין לא נגענו בשאלות המחרידות, האם ניכנס לבית עם יקירים חולי קורונה, ונטפל בהם למרות הסכנה?

והמתים? אלו שאיננו יכולים כעת ללוותם ולהתאבל עליהם כראוי להם ולמסורת? האין זה מעלה את זיכרון כל אלו שלא נקברו ולא ישבו עליהם שבעה ומקום קבורתם אינו ידוע?

הספרות הנוגעת בטראומת השואה מדברת על ההבדל בין אסונות טבע לבין מאורעות השואה.

חלק מהדברים המבדילים בין שתי התופעות הינם:

השוואה הושתתה ובוצעה, על מצע של שנאה ורוע מוחלט של בן האנוש.

תכלית הרוע בשואה, התמצתה בשאיפה לראות בכליון האנשים. גם של הילדים.

לא כך הוא הדבר באסונות טבע מסוג הקורונה.

אנחנו יכולים להתחזק בעצמנו, ולחזק את מטופלנו, כש"תוקפת" האסוציאציה, בכך, שנתחבר לחוויה המיטיבה. איש אינו רוצה כעת במותנו. אין מדובר כאן במעשה של רוע ארכיטיפי כפי שארע בתקופת השואה - (כך יש לקוות) - ולכן, חשוב שנראה את החוזקות שלנו. את אמצעי הקשר ואת יכולתו של הקולקטיב להוות גורם תמיכה.

בתקופת השואה, פונו הזקנים והבוגרים והתשושים, אל מחוזות ההשמדה והמוות. לא היה להם סיכוי. היום, בעת הקורונה, הבידוד של המבוגרים והזקנים נועד לטובתם. נועד להגן עליהם. ולכן, כאשר עולה אסוציאציה הזו, אנחנו יכולים להאמין שרוצים לגונן עלינו. שאנחנו נחשבים. אהובים.

הכיוון הזה הינו קריטי כשמטפלים בחוויות רגשיות מהסוג הזה. זוהי הדרך האמפתית באמת, לעזור להבחין בין הסיוט הדמוני הפנימי ולבין המציאות הקשה אך האחרת כיום. על מנת להגיע ל"פרופורציה".

ואכן, באופן מרשים, החלק הארי, כך נראה לי, של בני הדור השני, חש דווקא בעיתות מצוקה שכאלה, יכולת להתגבר. המוטו המקשר אותם לאסוציאציות, הינו, "אם הורינו יכלו, גם אנחנו יכולים".

ימים טובים ובריאות

אסתי לי-דר

אנאליטיקאית יונגיאנית

מנחת קבוצות של בני הדור השני

הלוויה ושבעה בימי קורונה

"קבוצת 'דור המשך לסיפור' הייתה אתי בהלוויה" - כך מספרת ריקי גרוברמן שחבריה לקבוצה הדליקו נרות זיכרון בביתם בשעת ההלוויה של אמה, גניה קליסקי ז"ל.

אימי היקרה, גניה קליסקי, ילידת קולו פולין, שורדת בירקנאו 57171 נפטרה בעיצומה של מגפת הקורונה.

ההגבלות שהוטלו על הדיור המוגן לא אפשרו לי לראותה ולהיות לצידה בימיה האחרונים.

על פי הוראות החברה קדישא הותר לנו לשתף בהלוויה רק 10 בני משפחה - כל כך קשה לחשוב שאת אמא לא ילוו כל אלה שרצו לחלוק לה כבוד אחרון.

בחודשים האחרונים השתתפתי בקורס "דור המשך לסיפור" של עמותת דורות ההמשך בהנחיית אסתי לי-דר. חברי לקבוצה היו שותפים לתהליך עיבוד סיפור חייה של אמא, למדו להכיר ולהוקיר אותה וחשו שהיא האמא של כולנו.

בשעת ההלוויה התגייסו חברי הקבוצה וחברים נוספים והדליקו בביתם נר נשמה לזכרה של אמא, הניחו פרחים לידו ושלחו לנו זאת בוואטסאפ.

כל כך מרגש ומנחם להרגיש שהיינו בבית הקברות סביב אמא 10 בני משפחה אבל ליוו אותנו כל כך הרבה חברים מביתם- בהדלקת נר, בתפילה ובמחשבה. הרגשתי שאמא מוקפת באהבה של כל כך הרבה אנשים – גם אם לא נכחו בבית הקברות.

אני אסירת תודה לחברי מעמותת דורות ההמשך על התמיכה ומילות הניחומים שמועברים אלי בשיחות טלפון ובקבוצת הווטסאפ. בימים אלה של ריחוק, בידוד והסתגרות- המחווה של הדלקת הנרות והמילים המנחמות מצליחים להעביר תחושה של קרבה, חיבוק ועידוד למרות הבידוד...

מחקר בנושא תפיסות אישיות וחברתיות במצבי חירום

להלן מכתבה של פרופ' זהבית גרוס מאוני' בר-אילן לחברי העמותה בני הדור השני והשלישי:

לחברי עמותת דורות ההמשך בני הדור השני והשלישי אני עורכת בימים אלו מחקר חשוב בנושא תפיסות אישיות וחברתיות במצבי חירום. המחקר מיועד לגילאי 20-90. יש לי ענין מיוחד שימלאו את שאלון המחקר גם בני הדור השני והשלישי כדי שנוכל להסיק מהמחקר מסקנות חשובות לגבי דור ספציפי זה.

אודה לכם ולכן על מילוי השאלון בהקדם האפשרי.
[לחצו כאן](#).

אודה לכם אם תוכלו להעביר הלאה את השאלון גם לילדיכם וחבריכם, בני דורות ההמשך.

חשוב לי לציין כי עד כה שיעור ההיענות למילוי השאלון מכל המגזרים (כולל הערבי) היה גבוה ויפה, אך אני מעוניינת בנבדקים נוספים מבני הדור השני והשלישי ולכן פונה לעמותת דורות ההמשך.

אשמח לשיתוף פעולה. בברכה והוקרה,

חג שמח ובריאות טובה לכולם,

פרופ' זהבית גרוס, ✿

ראש קתדרת אונסקו לחינוך לערכים, סובלנות ושלוש וראש מרכז סל ון גלדר לחקר הוראת השואה, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן.

פרויקט ברשת אתרי "ניוז" באזור המרכז

פרויקט מרגש מוצג בימים אלה ברשת אתרי "ניוז" באזור המרכז - עדויות של חברי עמותת "דורות ההמשך": ורד בן ארצי, ליאורה הופמן, אדית הכט-מרגלית, מאיר סגל, זיוה קמינסקי, המספרים את סיפורי הוריהם, באמצעות סרטונים שהופקו במיוחד. כל הכתבות יפורסמו לאורך השבועיים הקרובים, עד ליום הזיכרון לשואה ולגבורה. להלן קישורים לחלק מהכתבות:

1. להכרזה על הפרויקט - דבר יו"ר עמותת דורות ההמשך: [לחצו כאן](#)

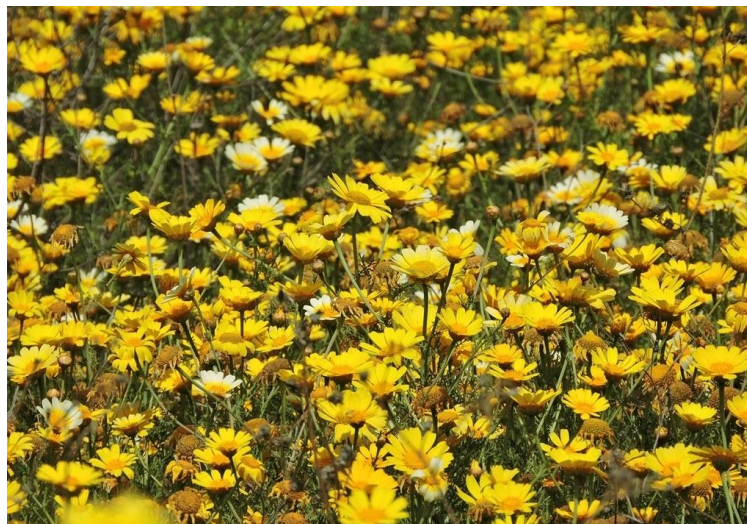
2. לכתבה הראשונה עם ליאורה הופמן מרמת גן: [לחצו כאן](#)

3. לכתבה עם מאיר סגל מקרית אונו: [לחצו כאן](#)

4. לכתבה עם ורד בן ארצי מרמת גן: [לחצו כאן](#)

5. לכתבה עם זיוה קמינסקי מגני תקוה: [לחצו כאן](#)

כתיבה, איסוף חומרים ועריכה: בילי לניאדו
עימוד, עיצוב, ביצוע והפצה: רפי שפירא

דורות ההמשך
נושאי מורשת השואה והגבורה